

ชุดการเรียนรู้การสอน

รายวิชา ช่างดอกไม้ประดิษฐ์จากดินหอมไทย รหัสวิชา ง31281

เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้บัวดิน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

โดย

นางปราณี หงษ์ทอง

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนหนองสูงเหนือพิทยาคม อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา
กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

คำชี้แจงเกี่ยวกับชุดการสอน

1. เอกสารฉบับนี้เป็นเอกสารชุดการเรียนการสอน รายวิชา ช่างดอกไม้ประดิษฐ์ จากดินหอมไทย รหัสวิชา ง31281 เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ดิน ใช้สอนนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. เอกสารชุดนี้ประกอบด้วย
 - 2.1 คำชี้แจงเกี่ยวกับชุดการเรียนการสอน
 - 2.2 คำแนะนำสำหรับครู
 - 2.3 คำแนะนำสำหรับนักเรียน
 - 2.4 สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้
 - 2.5 บัตรคำสั่ง บัตรเนื้อหา บัตรกิจกรรม บัตรปฏิบัติกิจกรรม บัตรเฉลยกิจกรรม และบัตรสรุปความรู้
3. ชุดการเรียนการสอนนี้ใช้เวลาในการศึกษา 2 ชั่วโมง

คำแนะนำสำหรับครู

1. ควรจัดเตรียมชุดการเรียนรู้การสอน ซึ่งประกอบด้วย บัตรคำสั่ง บัตรเนื้อหา บัตรงาน บัตรคำถาม บัตรเฉลย ตลอดจนอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ครบถ้วน
2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อประเมินความรู้พื้นฐานของนักเรียน
3. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
4. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มเลือกประธานกลุ่ม และเลขานุการกลุ่ม
5. ให้ประธานกลุ่มแต่ละกลุ่มแจกชุดการเรียนรู้การสอน โดยให้ครูแนะนำวิธีการเรียน เพื่อให้นักเรียนจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้อง
6. ดำเนินการสอนตามกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้
7. หลังจากที่นักเรียนศึกษาบัตรเนื้อหาเสร็จแล้วให้นักเรียนวางไว้
8. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาบัตรงาน เพื่อทำความเข้าใจในขั้นตอนการทำงาน เมื่อเข้าใจแล้ว นักเรียนแต่ละกลุ่ม ลงมือปฏิบัติงานประดิษฐ์ดอกดอกบัวดินจนแล้วเสร็จ
9. หลังจากนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมจนต่าง ๆ เสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนศึกษาบัตรงาน เกี่ยวกับดอกมะลิ และขั้นตอนการประดิษฐ์ดอกบัวดินเพื่อเสริมสร้างความรู้เพิ่มขึ้น
10. ครูนักเรียนช่วยกันสรุปและให้นักเรียนดำเนินกิจกรรม ตามบัตรคำถามและ ทดสอบ หลังเรียน
11. ประธานกลุ่ม เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน บัตรคำถาม ครูบันทึกคะแนน ของนักเรียนแต่ละคนไว้เพื่อประเมินการพัฒนาและความก้าวหน้าในการเรียน
12. การจัดชั้นเรียน ควรจัดให้นักเรียนนั่งเป็นกลุ่มเพื่อสะดวกต่อการเรียนและการปฏิบัติงาน
13. เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จ ครูต้องเน้นให้นักเรียนเก็บชุดการเรียนรู้การสอนของตนไว้ กับครู ในสภาพเรียบร้อย

1. ประธานกลุ่มอ่านคำชี้แจงและคำแนะนำสำหรับนักเรียน ให้นักเรียนในกลุ่มฟังจนเข้าใจ ก่อนที่จะลงมือศึกษาชุดการเรียนการสอน
2. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อประเมินความรู้พื้นฐานของนักเรียน
3. ศึกษาชุดการเรียนการสอนด้วยความตั้งใจ โดยปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในบัตร คำสั่ง ศึกษาบัตรเนื้อหา บัตรงาน เพื่อทำความเข้าใจ เมื่อเข้าใจแล้วนักเรียนแต่ละกลุ่ม ปฏิบัติงานประดิษฐ์ดอกบัวดินจากดินหอมไทยตามขั้นตอนจนแล้วเสร็จ และนำเสนอ ครูผู้สอน
4. ประธานกลุ่มแจกบัตรคำถามให้กับสมาชิก
5. นักเรียนทุกคนลงมือทำแบบฝึกหัดจากบัตรคำถาม ทดสอบหลังเรียนด้วยความตั้งใจ และจะต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง โดยไม่ดูเฉลยก่อนทำ
6. นักเรียนตรวจดูเฉลย ถ้าไม่ถูกต้องแก้ไขให้ถูกต้อง และเขียนคำตอบที่ถูกต้องด้วยปากกา สีแดง
7. นักเรียนควรใช้ชุดการเรียนการสอนอย่างระมัดระวังให้ทันเวลาที่กำหนดและเมื่อปฏิบัติกิจกรรมเรียบร้อยแล้วให้ส่งชุดการเรียนการสอนในสภาพสมบูรณ์ที่ครูผู้สอน
8. นักเรียนสามารถยืมชุดการเรียนการสอนไปอ่านนอกเวลาเรียนได้

แผนภูมิลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ชุดการเรียนการสอน
เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้วัน

อ่านคำแนะนำ

ทดสอบก่อนเรียน

กิจกรรมการเรียนการสอน

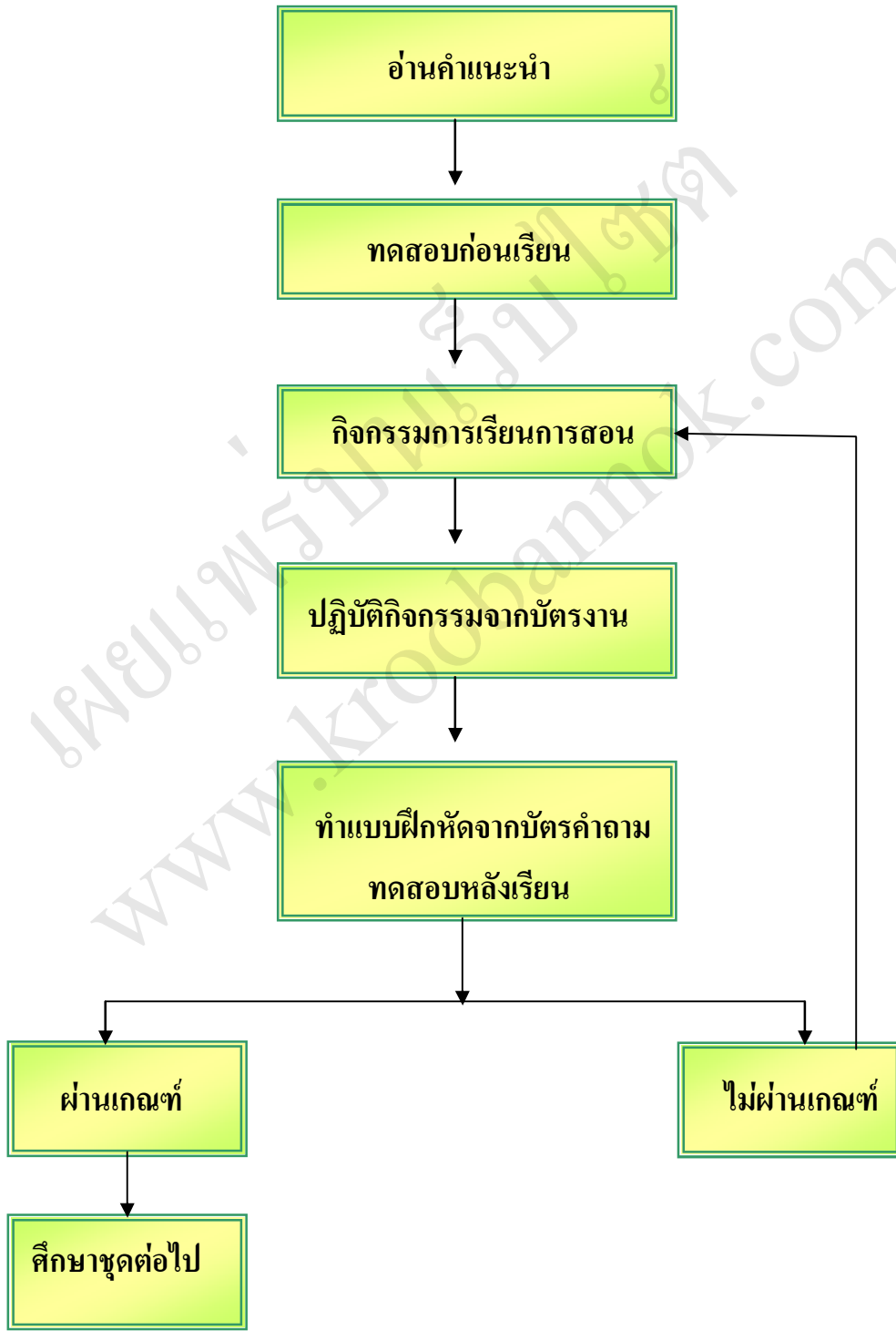
ปฏิบัติกิจกรรมจากบัตรงาน

ทำแบบฝึกหัดจากบัตรคำถาม
ทดสอบหลังเรียน

ผ่านเกณฑ์

ศึกษาชุดต่อไป

ไม่ผ่านเกณฑ์

สาระการเรียนรู้

1. ความสำคัญ ประโยชน์ของดอกบัวดิน
2. การประดิษฐ์ดอกบัวดินจากดินหอมไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความสำคัญ ประโยชน์ของดอกบัวดินได้
2. บอกลักษณะและวิธีใช้ เครื่องมือวัสดุ อุปกรณ์ การประดิษฐ์ดอกบัวดินได้
3. อธิบายขั้นตอนการประดิษฐ์ดอกบัวดินจากดินหอมได้
4. ประดิษฐ์ดอกบัวดิน เข้าชื่อ จัดตกแต่ง และจำหน่ายได้
5. ตระหนักเห็นความสำคัญของงานที่ต้องปฏิบัติร่วมกับผู้อื่น
6. มีความรับผิดชอบ ขยัน ประหยัด และปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความละเอียดรอบคอบ

สาระสำคัญ

ดอกบัวดินไทย เป็นไม้ดอก ขยายพันธุ์โดยการแยกหัว ออกดอกต้นฤดูฝน เป็นไม้ชอบแสงแดด ลักษณะของดอกคล้ายดอกบัวสาย แต่มีกลีบชั้นเดียว ดอกบัวดินไทยมี 2 สี คือสีชมพูและสีขาว โดยทั่วไปคนไทยนิยมปลูกไว้ข้างบ้านเรือน แต่ในปัจจุบันบัวดินไทย เป็นไม้ดอกเศรษฐกิจอีกชนิดหนึ่งที่กำลังนิยมปลูก เพราะปัจจุบันสามารถทำบัวดินให้ออกดอกทั้งปี นิยมใช้แต่งสวน เพราะเป็นไม้ดอกต้นเล็ก แดกกออยู่ริยดิน ให้ความสวยงามอย่างมีเสน่ห์ หากเราได้นำมาประดิษฐ์ โดยใช้ดินหอมทยปกติฤดูหนาวบัวดินจะพักตัว ใบแห้งและไม่มีดอก แต่เราสามารถให้บัวดินออกดอกทั้งปีได้ โดยตัดใบบัวดิน และให้ปุ๋ยพร้อมกับให้บัวดินขาคน้ำ พอฝนตกมาบัวดินก็จะออกดอก แต่ดอกจะไม่ออกมากเท่าฤดูฝน

ดอกบัวดินฝรั่ง เป็นดอกไม้เมืองหนาวที่มีรูปทรงสีส้มสวยงามเหมือนดอกบัวดินไทย เป็นไม้ดอกต้นเล็กแตกกออยู่ริยดิน แต่ความงดงามมีคุณค่าในดอกไม้ชนิดนี้มากหากเรานำมาประดิษฐ์ โดยใช้ดินหอมไทยในการประดิษฐ์ก็จะมีคามงดงามไม่แพ้ของจริง และยังมีคามสวยสดงดงามอยู่ได้นาน สามารถใช้เป็นของที่ระลึกและเครื่องตกแต่งบ้านได้อย่างสวยงาม

บัตรคำสั่ง

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มดำเนินการเลือกหัวหน้ากลุ่ม 1 คน และเลขานุการกลุ่ม เพื่อทำหน้าที่อ่านบัตรคำสั่ง และแจกชุดการเรียนรู้การสอนให้แก่สมาชิกภายในกลุ่ม
2. นักเรียนอ่านคำสั่งที่แจ่มสำหรับนักเรียนให้เข้าใจก่อนลงมือศึกษาการเรียนรู้การสอน
3. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ประจำชุดการเรียนรู้ (ทำลงในชุดบันทึกกิจกรรมที่ครูแจก)
4. ศึกษาบัตรเนื้อหา เรื่อง การประดิษฐ์ดอกบัวดิน ด้วยความตั้งใจ
5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มลงมือปฏิบัติการฝึกการประดิษฐ์ดอกบัวดินไทย ให้แล้วเสร็จ
6. หัวหน้ากลุ่มแจกบัตรคำถามให้สมาชิกภายในกลุ่ม
7. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดจากบัตรคำถามที่ 1, 2 ลงในบันทึกกิจกรรมที่ครูแจกให้
8. เมื่อนักเรียนทำแบบฝึกหัดจากบัตรคำถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนตรวจคำตอบจากบัตรเฉลย
9. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนประจำชุดการเรียนรู้การสอน
10. ตรวจเฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน จากบัตรเฉลย ให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน ให้สมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่มกรอกคะแนนของตนเองลงแบบบันทึกกิจกรรม
11. สมาชิกทุกคนภายในกลุ่มเก็บชุดการเรียนรู้การสอนให้เรียบร้อย และให้ประธานกลุ่มนำส่งคืนครู เมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้วด้วยความเรียบร้อย

บัตรเนื้อหา

ความสำคัญและประโยชน์ของดอกบัวดิน

ดอกบัวดิน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : Zephyranthes spp.

วงศ์ : Amaryllidaceae

ชื่อสามัญ : Zephyranthes

ชื่ออื่น ๆ : Zephyranthes Lily, Rain Lily ,Fairy Lily,
Little Witches, บัวสวรรค์, บัวดิน, บัวฝรั่ง

รูปที่ 1.1 ดอกบัวดินม่วงชมพู
(ที่มา : vipaporn-petmas...)

ดอกบัวดิน ในประเทศไทย ได้ชื่อว่า บัวสวรรค์ จะออกดอกในช่วงฤดูร้อน และฤดูใบไม้ร่วง โดยเฉพาะฝนตกไม่กัวัน จึงได้ชื่อว่า **Rain Lily** ออกดอกเพียงวันหรือ 2 วัน หลังจากนั้นจะเหี่ยวอย่างรวดเร็ว จึงถูกเรียกว่า **Fairy Lily** เพราะไปเร็วมาเร็วเหมือนนางฟ้า พอฤดูฝน บัวดิน จะออกดอกสะพรั่ง จึงทำให้คิดว่าเป็นดอกไม้มาจากสวรรค์ อีกทั้งชูดอกคล้ายดอกบัวแดง เดิมมีถิ่นกำเนิดในแถบอเมริกากลาง อเมริกาใต้ หรือเม็กซิโก ในต่างประเทศนิยมปลูกประดับในสวนหิน เนื่องจากเป็นพุ่มเตี้ย ดอกเด่น หรือปลูกแนวรั้วสนาม

รูปที่ 1.2 ดอกบัวดินไทยสีขาว
(ที่มา : webboard.tourthai.com)

ดอกบัวดิน เป็นไม้ดอกพื้นบ้าน ขยายพันธุ์โดยการแยกหัว ออกดอกต้นฤดูฝน เป็นไม้ดอกที่ชอบแสงแดด ปกติฤดูหนาวบัวดินจะพักตัว ใบจะแห้งและไม่มีดอก แต่เราสามารถทำให้บัวดินออกดอก

ทั้งปีก็ได้ โดยการตัดใบทิ้ง ให้เหลือความสูงเพียง 2-3 นิ้ว แล้วรดให้น้ำ ราว 10-15 วันและให้ปุ๋ย พร้อมกับให้บัวดินขาคน้ำ รดฝนฤดูแล้ง ตกลับมาบัวดินก็จะออกดอก แต่ดอกจะออกไม่เท่าฤดูฝน

ลักษณะของดอกบัวดิน

ดอกบัวดินมีลักษณะเป็นรูปกรวย มี 6 กลีบ การจัดเรียงของกลีบดอกเป็นแบบสลับ ดอกแบบกลีบชั้นเดียว มีก้านดอกยาว 4-12 นิ้ว ดอกมีหลายสี เช่น สีขาว เหลือง และชมพู

รูปที่ 1.3 ดอกบัวดินประดิษฐ์จากดินหอม
(ที่มา : kaewclay.com)

โครคัส (Crocus) : ดอกบัวดินฝรั่ง อยู่เพียงดินแตงดงามอย่างมีคุณค่ายิ่งล้ำเกินคำพรรณนา ขยายพันธุ์โดยใช้หัว แต่หัวจะใหญ่มาก

search ไปเจอดอกไม้เมืองหนาวอีกชนิดหนึ่ง รูปทรง สีต้น งามสดุดตาใครเห็นต่างพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า เหมือนบัวดินเมืองไทย เลยลองเรียกชื่อว่า **บัวดินฝรั่ง**

แม้เป็นไม้ดอกต้นเล็กแตกกออยู่ริ่ดิน แต่ความสวยงาม และคุณค่าที่ได้จากดอกไม้ชนิดนี้มาก

คนอียิปต์ นิยมใช้เกสรสีเหลืองของดอกโครคัสทำสีย้อมผ้า แต่เพราะโครคัสเป็นดอกไม้ขนาดเล็ก ดังนั้นในการที่ได้สีย้อมผ้า 1 กิโลกรัม คนอียิปต์จำเป็นต้องใช้ดอกโครคัสถึง 6,000 ดอก เมื่อการปลูกดอกโครคัสไม่สามารถทำได้ในทุกพื้นที่ ดังนั้นผ้าที่ย้อมด้วยเกสรดอกโครคัสจึงมีราคาแพงมาก

รูปที่ 1.3 ดอกโครคัส (บัวดินฝรั่ง)
(ที่มา : fwmail.teenee.com)

เกสรดอกโครคัส

1. ทำน้ำหอม
2. ทำชอสอาหาร
3. ทำยาข้อมผ้า
4. ทำให้อากาศสดชื่น (air freshener)

ทางการแพทย์โบราณพบว่าเกสรดอกโครคัส มีประโยชน์ ดังนี้

1. ละอองเกสรโครคัส สามารถทำให้คนหัวเราะ มีความสุข
2. สามารถแก้อาการเมาเหล้า
3. รักษาโรค ดีซ่านและหัด
4. ใช้ดมแก้อาการเมาคลื่นก็ได้
5. รักษาโรคจิต
6. อาการเลือดตกในสมอง อัมพาต
7. โรคเรื้อรัง โรคนิ่ว โรคลมบ้าหมู

รูปที่ 1.4 ดอกบัวดินฝรั่ง (โครคัส)

(ที่มา: gotoknow.org/blog/pt006/2641)

แต่ความโด่งดังของโครคัสมีสูงสุดในการรักษาโรค

เก๊าต์ เมื่อนักเคมีชาวฝรั่งเศส ได้พบสารเคมี **alkaloid colchicine** ในโครคัสในปี พ.ศ. 2362 การได้สกัดผลึกของสารประกอบชนิดนี้ในอีก 64 ปีต่อมา ทำให้การใช้เกสรดอกโครคัสรักษาโรคเก๊าต์ง่ายขึ้น และสะดวกขึ้น จนกระทั่งโลกรู้จักยา **allopurinol** ในปีพ.ศ. 2506 ผู้คนจึงได้ใช้นี้แทนเกสรดอกโครคัสในการรักษาโรคเก๊าต์เป็นต้นมา

ข้อควรระวัง

ได้มีการพบว่า การใช้โครคัสมากเกินไป จะทำให้เป็นโรคกระเพาะ และพิษจากดอกโครคัสอาจทำให้ผู้บริโภครักษาตายได้

<http://pplantlovers.multiply.com/photos/album/32/32>

http://webboard.radio.sanook.com/2737634_ดอกโครคัส__Crocus_.html

บัตรงาน

1. จุดประสงค์

- 1.1 บอกประโยชน์ ความสำคัญของดอกบัวดินได้อย่างถูกต้อง
- 1.2 ปฏิบัติงานประดิษฐ์ดอกบัวดินได้อย่างถูกต้อง
- 1.3 ทำกิจกรรมกลุ่มได้อย่างมีความสุข

2. วัสดุอุปกรณ์

- 2.1 วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์ดอกบัวดิน
- 2.2 อุปกรณ์เสริมในการประดิษฐ์ ได้แก่ ตอไม้ หล้าอบแห้ง โฟมสำหรับเสียบดอก ขณะประดิษฐ์

3. วิธีปฏิบัติ

- 3.1 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม เพื่อประดิษฐ์ดอกบัวดินจากดินหอมไทย
- 3.2 เลือกประธานกลุ่ม และกำหนดหน้าที่ของสมาชิกภายในกลุ่ม
- 3.3 เตรียมวัสดุ อุปกรณ์
- 3.4 ปฏิบัติงานประดิษฐ์ในห้องกิจกรรม ของโรงเรียน
- 3.5 ทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์ จัดเก็บเข้ากล่องให้เรียบร้อย ส่วนผลงานให้เก็บเข้าตู้เพื่อป้องกันฝุ่น
- 3.6 ทำความสะอาดสถานที่ปฏิบัติงานให้สะอาดเรียบร้อย
- 3.7 จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานของกลุ่ม

4. ข้อเสนอแนะ

- 4.1 แบ่งกลุ่มให้สมาชิกปฏิบัติโดยใช้วิธีละกัน
- 4.2 วางแผนแบ่งหน้าที่การทำงานให้สอดคล้องสัมพันธ์กันเพื่อความรวดเร็วในการปฏิบัติ
- 4.3 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานประดิษฐ์ควรกำหนดให้อยู่ในช่วงโมดติดกับพักรับประทานอาหารเช้า เนื่องจากงานดินบางชนิดต้องให้ดินหมาดก่อนเข้ากลีบ หรือเข้าดอก ประกอบข้อ

5. การมอบหมายงาน

- 5.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม
- 5.2 กำหนดวันและสถานที่ในการปฏิบัติงาน
- 5.3 จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เพียงพอต่อการประดิษฐ์
- 5.4 ศึกษางาน และวิธีปฏิบัติ
- 5.5 ปฏิบัติตามขั้นตอน

6. ประเมินผล

- 6.1 การประเมินผลการทำงาน
 - 6.1.1 ขั้นตอนการทำงาน
 - 6.1.2 ทักษะการทำงาน
 - 6.1.3 คุณภาพของผลงาน
 - 6.1.4 ความคิดสร้างสรรค์
- 6.2 การประเมินคุณภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 6.2.1 ความละเอียดรอบคอบ
 - 6.2.2 ความสามัคคี
 - 6.2.3 ความรับผิดชอบ
 - 6.2.4 ความขยันอดทน
 - 6.2.5 การประหยัดควดอม

การประดิษฐ์ดอกไม้บวดีนจากดินหอมไทย

วัสดุ อุปกรณ์

1. ดินหอมไทย
2. เครื่องรีด
3. พิมพ์ดอกไม้บวดีน
4. พิมพ์ลายดอก
5. ลวดก้านดอกสีขาว เบอร์ 22
6. ลวดใบสีเขียว เบอร์ 26
7. เกสรสำเร็จ
8. สีน้ำมันสีเขียว เบอร์ 37,11 สีส้มเบอร์ 4 สีขาวเบอร์ 40
สีฝุ่น สีม่วง ส้ม เหลือง
9. กาวลาเท็กซ์ วาสลิน
10. คีมปากจิ้งจก กรรไกร
11. เหล็กกลมปลายแหลม คัมเบลล์
12. แผ่นโฟมพลาสติก
13. กระดาษลูกฟูก
14. ถูพลาสติก
15. อุปกรณ์ตกแต่ง เช่น ภาชนะ ฟอร์ดโฟม หน้ือบแห้ง